

Koreňová, Lucia (zost.): Pedagogické pokusy v druhej polovici 19. storočia na území Slovenska. Revúca: Múzeum Prvého slovenského gymnázia Revúca - Prvé slovenské literárne gymnázium v Revúcej, 2017. 161 s.

Prvé Slovenské ev. a. v. patronátne gymnázium v Revúcej má za sebou už 155 - ročnú históriu. Toto jubileum si v minulom roku Múzeum Prvého slovenského gymnázia, Prvé slovenské literárne gymnázium, Mesto Revúca a Matica slovenská v Martine pripomenuli vedeckou konferenciou. Z tohto podujatia vydalo zborník príspevkov, ktoré na konferencii odzneli.

Zborník obsahuje úvodné slovo a osem konferenčných príspevkov. V úvodnom slove je pripomenutý vklad Gemera a v tejto súvislosti aj revúckeho gymnázia do kultúrnych dejín Slovenska.

Prvý príspevok Marcely Domenovej zo Štátnej vedeckej knižnice v Prešove pod názvom Slovenské učebnice v historických knižniciach mesta Prešov (knižné vydania do roku 1875) je venovaný historickým učebniciam. Autorka na základe viacerých svojich výskumov podáva prehľad učebníc, ktoré u nás začali vychádzať v slovenskom jazyku, a to už od 70. rokov 18. storočia a ktoré sa nachádzajú v prešovských knižniciach. Charakterizuje jednotlivé učebnicové tituly, ich autorov, zväčša učiteľov a profesorov škôl, obsahové zameranie a vydavateľov. Za zmienku stojí autorkin apel, aby sa ďalší výskum týchto tlačí zamerlal na ich význam z hľadiska dejín školstva, obsahu, didaktiky, metodického spracovania a jazykovej stránky.

V príspevku Slovenské pedagogické periodiká z druhej polovice 19. storočia Kamila Fircáková zo SNM-Múzeum židovskej kultúry v Bratislave podáva stručný prehľad časopisov (novinových príloh), ktoré sa venovali školským a pedagogickým otázkam. Ich výčet nie je úplný, je možné ho doplniť zo staršej publikácie T. Heneka Soupis českých a slovenských pedagogických časopisů do roku 1965 (Praha 1967).

Veronika Murgašová z FHV Žilinskej univerzity v Žiline v príspevku Knižnice ako fenomén podpory vzdelávania na Prvom slovenskom gymnázium v Revúcej podčiarkuje význam knižníc, osobitne gymnaziálnej knižnice. Sleduje ich vznik, pripomína hlavných donorov kníh, rast knižnej zbierky, ale žiadalo by sa aj konkrétnejšie naznačiť, v čom spočíval ich prínos pre podporu vzdelávania študentov revúckeho gymnázia ako to je vytýčené v nadpise príspevku.

Zaujímavým príspevkom je vystúpenie Radima Pačmára z Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK v Bratislave, v ktorom naznačuje, že za zrodom gymnázia nie je len vyvrcholenie snáh slovenských evanjelikov o školstvo vo vlastnom jazyku, ale vyplynulo aj z cirkevnom-politických pohybov vo vnútri evanjelickej cirkvi v autonomistickom Gemerskom senioráte. Pravda, potvrdenie (alebo vyvrátenie) tejto tézy by stálo za hlbšiu analýzu.

Július Lomenčík z FF UKM v Banskej Bystrici si zvolil tému svojho vystúpenia – Pedagogické prístupy vo vyučovaní slovenskej reči na Prvom slovenskom evanjelickom a. v. patronátnom gymnáziu v Revúcej – ako rekonštruovanie vyučovania slovenskej reči. Charakterizuje v ňom pedagogické postupy výuky, osobitne pri práci s literárnym textom. Tento príspevok najviac zo všetkých zodpovedá zameraniu vedeckej konferencie ako je naznačené v jej názve. Na okraj treba doplniť, že dnes máme k dispozícii aj ďalší prameň na túto tému, prepis Ormisovej Spôsobovedy (methodiky) z roku 2011, ktorá prináša aj údaje o výuke slovenskej reči.

Obsahovo hodnotný je aj príspevok Lucie Koreňovej z Múzea Prvého slovenského gymnázia v Revúcej Filozofické aspekty v diele Samuela Ormisa. Autorka vo svojom vystúpení sa pokúsila o analýzu filozofických východísk Ormisovej hry Mataj a obsiahlejšej štúdie Filozofické úvahy, ktoré vari najviac reprezentujú jeho filozofické názory.

Martina Kočí z Múzea školstva a pedagogiky v Bratislave v príspevku Revúcki discipuli. Zo života študentov gymnázia zachytila na malom priestore mimoškolský život, každodenné starosti a aktivity, ktoré študenti revúckeho gymnázia vykonávali mimo vyučovania.

Ján Jakubej z FF UKF v Nitre pod titulom Každodenný život na Prvom slovenskom gymnáziu v rokoch 1862 – 1864 (vo svetle slovacikálnych dokumentov uložených v archíve Gemerského seniorátu v Revúcej) vyskladal a podľa jednotlivých kalendárnych rokov vypísal mnohé epizódy

Na záver chceme pripojiť niekoľko poznámok k celému zborníku. K celkovému vyzneniu publikácie neprospieva, že v texte je mnoho tlačových chýb (prehodené písmená, spojené slová). Rovnako by bolo komfortnejšie, keby resumé príspevkov bolo vytlačené iným písmom a výraznejšie oddelené od ostatného textu. Žiadalo by sa aj, aby v celej publikácii bol jednotný názov revúckeho gymnázia, hoci vieme, že na túto otázku nie je zhoda. Možno ho však považovať za dobrý edičný počin, ktorý prispieva k prehĺbeniu poznania niektorých stránok histórie gymnázia a poukazuje na to, ktorými témami sa záujemcovia z radov historikov, pedagógov, knihovníkov a iných špecializácií vo vzťahu k jeho histórii zaoberajú.

Vladimír Michalička
Múzeum školstva a pedagogiky